

СТАНОВИЩЕ

ОТ

проф. д-р Тодорка Стоянова Атанасова-Калайджиева,

научна специалност „Организация и управление на производството”, професионално направление 3.7 „Администрация и управление”, област на висше образование 3 „Социални, стопански и правни науки”, катедра „Мениджмънт”, Стопански факултет при Тракийски университет, Стара Загора,

на

дисертационен труд на тема: **„ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА ПОЛУПАЗАРНИТЕ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНСТВА В БЪЛГАРИЯ В УСЛОВИЯТА НА ОСП НА ЕС“** на задочен докторант **Димо Найденов Иванов** към катедра „Мениджмънт” на Стопански факултет, Тракийски университет - Стара Загора за присъждане на ОНС „Доктор” по научна специалност „Организация и управление на производството” (по отрасли-селско стопанство), професионално направление 3.7 „Администрация и управление”; област на висше образование 3. „Социални, стопански, и правни науки.

Разработването на становището е възложена на 14.12.2017 г. от Научно жури, избрано от Факултетния съвет на Стопански факултет при Тракийски университет (Протокол №3/11.12.2017г.) и определено със Заповед №3009/12.12.2017 г. и Заповед № 3094/19.12.2017 г на Ректора на Тракийски университет, Стара Загора. Становището е изготвено според изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника за развитие на академичния състав в Тракийски университет, град Стара Загора.

1. Кратки биографични данни за докторанта:

Димо Найденов Иванов е роден на 28.06.1983 г. в гр. Стара Загора.

През 2006 г. придобива ОКС „бакалавър“ по специалност „Икономика на съобщенията”, а през 2009 г. ОКС „магистър“ по специалност „Маркетинг“ в Университета за национално и световно стопанство, София.

От април 2011 г. (зачислен със Заповед № 424/04.04.2011 г. на Ректора на ТрУ) до март 2016 г. (отчислен със Заповед № 564/11.03.2016 г. на Ректора на ТрУ) Димо Иванов е задочен докторант към катедра „Мениджмънт” на Тракийски университет по докторска програма „Организация и управление на производството” (по отрасли-селско стопанство) в професионално направление 3.7 „Администрация и управление”, област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки. През годините на обучение докторантът отлично се представи на докторантските изпити, взе участие с доклади в няколко научни конференции, участва в колективи по изследователски проекти, извежда упражнения по определени дисциплини.

От 2006 г. до януари 2018 г. заема различни длъжности - търговски мениджър на Нексом България АД; директор на Областна дирекция на ДФ „Земеделие“ - Стара Загора; специализант в „Център за изследване на европейски политики“- Брюксел, Белгия; съветник по икономическите въпроси в Европейски парламент – Брюксел, Белгия; политически координатор към Европейска мрежа за идеи – Брюксел; административен мениджър на Секретариата на квесторите в Европейски парламент – Брюксел.

2. Характеристика и оценка на дисертационния труд:

Дисертационният труд на Димо Иванов е обсъден и насочен за публична защита на заседание на разширен катедрен съвет на катедра „Мениджмънт”, определен със Заповед № 41/03.10.2017 г. на Декана на Стопански факултет при ТрУ, Стара Загора (Протокол №4/03.11.2017 г.).

Разработеният дисертационен труд е с общ обем от 188 страници основен текст, структуриран в увод, четири глави, заключение и 2 приложения. Резултатите от изследването и анализа са представени на 19 фигури и 13 таблици. Използваните литературни източници са 155, включващи 44 български и 111 чуждоезични.

Темата е актуална и значима за България, поради така избрания предмет и обект на дисертационния труд, свързани с установяване на постигнатия икономически растеж на полупазарните земеделски стопанства (ППЗС) в страната при прилагане на Програмата за развитие на селските райони (ПРСР) 2007-2013 г. и в частност влиянието на мярка 141 „Подпомагане на полупазарните земеделски стопанства в процес на реструктуриране“.

Целта на научната разработка е добре формулирана. Основните задачи, които се решават са четири и произтичат от поставената цел, като логически се свързват със структурата на дисертацията. Изследователска теза е доказуема, на база на проверяваните три основни хипотези, макар да са ограничени до прилаганите политики на национално и европейско ниво.

В първа глава на дисертацията се изясняват теоретичните и методически основи за изследване и анализ на развитието на полупазарните земеделски стопанства. Осъществен е задълбочен литературен анализ на същността и особеностите на жизнения цикъл на земеделските стопанства. Изяснени са основни фактори, влияещи на дейността и устойчивостта в развитието на земеделските стопанства. Разгледана е типологията на земеделските стопанства по основни критерии, разкрита е ролята им за развитие на селските райони в Европа. Въз основа на литературния анализ в параграф 4 е разработена специфична методика за изследване и анализ на ППЗС и тяхното икономическо развитие. На фиг.2 са посочени етапите, през които преминава изследователската работа, а на фиг. 3 е отразена структурата на разработената анкетна карта. Анализът на резултатите от емпиричното проучване се осъществява с методите на дескриптивната статистика, факторния и корелационен анализ, др.

Във втора глава се осъществява анализ на същността и механизма на въздействие на Общата селскостопанска политика (ОСП) върху икономическото развитие на ППЗС в България, и в частност на мярка 141 от ПРСР 2007-2013 г. като неин инструмент. Направен е сравнителен анализ на начина на прилагане на мярка 141 в избрани държави от Източна Европа и са посочени постигнатите резултати. Обстоен анализ е направен и на другите схеми и мерки на ОСП за подпомагане на ППЗС.

В трета глава се извършва анализ и оценка на въздействието на ПРСР 2007-2013 г. върху икономическото развитие на полупазарните земеделски стопанства в България въз основа на разработената методика. Положителна оценка заслужава интерпретацията на резултати от собствено анкетно проучване на 94 полупазарни земеделски стопанства. Чрез коефициент на корелация на Пиърсън и коефициент на детерминация се доказва, че прилаганата политика за подпомагане на ППЗС по линия на мярка 141 на ПРСР влияе положително върху тяхното икономическо развитие. Групира се изследваните земеделски стопанства според перспективите пред тяхното икономическо развитие на: такива с прекратена стопанска дейност; запазващи статута си на полупазарни; с тренд към пазарна ориентация; с ясна пазарна ориентация. Въз основа на изследването и практическия опит на докторанта в параграф 3 се открояват основни проблеми, възпрепятстващи успешното прилагане на мярка 141 и развитието на ППЗС в страната.

В четвърта глава се дават насоки за по-успешно развитие на полупазарните стопанства в България на основа на по-ефективно стопанисване на производствените фактори в земеделието и използване на възможностите, които предоставят мерките на ПРСР 2014-2020 г. В параграф 4 се представят някои насоки за трансформиране на полупазарните стопанства в пазарни.

В заключението докторантът коректно обобщава основните изводи от изследването и дава препоръки, позволяващи решаването на проблемите.

Обобщавайки оценката за дисертационния труд считам, че е доказана изследователската теза, изпълнена е поставената цел и са решени първоначално заложените задачи. Предпоставка за това е разработената методика на изследването и анализа, както и нейното правилно прилагане.

3. Основни приноси в дисертационния труд:

Приемам представените в справката на докторанта приноси в дисертационния труд за коректно отразени, съобразно постигнатите резултати.

Като методически приносен момент, може да се разглежда разширяването и обогатяването на знанията, свързани с охарактеризирането, типологизирането и развитието на полупазарните земеделски стопанства под въздействието на механизмите на ОСП на ЕС. На тази база се изгражда и прилага специфичен методически инструментариум за анализ и оценка на състоянието на обекта на изследване – земеделските стопанства с полупазарна ориентация и се очертават насоки за бъдещото му развитие.

Като оригинални приноси моменти с практико-приложен характер може да се приемат получените и интерпретирани резултати от осъщественото емпирично изследване на избрани полупазарни стопанства в България, получили подпомагане по мярка 141 на Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г., а на тяхна основа се установяват и основни проблеми пред развитието на аграрния бизнес у нас. Разкрити са причини и фактори, довели до незадоволителното усвояване на финансовите средства по ПРСР и в частност на тези по мярка 141. Формулирани са практико-приложни решения и са очертани препоръки, които да подпомогнат националната политика в сферата на развитие на ППЗС.

4. Публикации по дисертационния труд:

Докторант Димо Иванов прилага 3 броя самостоятелни публикации по темата на разработения дисертационен труд, от тях 2 броя са отпечатани в списание *Trakia Journal of Sciences* и 1 брой в сборник с доклади от научно-практическа конференция с международно участие в страната. Две от публикациите са отпечатани на английски език, а третата на български. Темите и съдържанието на публикациите отразяват съдържанието на дисертационния труд.

Авторефератът отговаря на изискванията и обективно представя структурата и съдържанието на дисертационния труд.

5. Критични бележки и препоръки:

Без да омаловажавам достоинства на дисертационния труд считам, че той може да спечели повече, ако се представят конкретни модели за трансформация на полупазарни в пазарноориентирани земеделски стопанства в растениевъдното и в животновъдното производство.

Препоръчвам на докторанта въпреки настоящата му заетост, да продължи научно-изследователската си работа и да публикува настоящите и бъдещи изследвания в престижни научни издания в чужбина.

Заклучение:

В обобщение на изложеното по-горе с пълна убеденост считам, че задочен докторант Димо Найденов Иванов познава и успешно прилага съвременни методи за изследване и анализ в областта на икономиката и организацията на аграрното производство, правилно интерпретира получените резултати и има научно-приложни приноси в дисертационния труд.

Предлагам на Уважаемото Научно Жури да оцени високо разработения дисертационен труд и да гласува положително за присъждането на **Димо Найденов Иванов** образователната и научна степен „Доктор” по докторска програма „Организация и управление на производството (по отрасли-селско стопанство)“, професионално направление 3.7. „Администрация и управление“; област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“.

22.01.2018 г.
Стара Загора

Подпис:
(проф. д-р Теодора Атанасова-Калаиджиева)

